

מעדני אשר

י"ל ע"י מכון מעדני אשר

איך יש מציאות שאדם יוכל ללכת למלחמה

הרי אין לך אדם שאין לו עבירות?

בפרשתנו כ"ח מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב אל ביתו וגו'.

ובגמ' סוטה מ"ד ע"מ א' אמר רבי יוסי הגלילי דהירא, הכוונה מעבירות שבידו שנכשל בעבירה חוזר מעורכי המלחמה ואפילו מעבירה של שח בין תפילין של יד לתפילין של ראש.

יש להקשות: אי"כ איך יש מציאות שאדם יוכל ללכת למלחמה, הרי אינא אחז"ל זבחים ז' א' אין לך אדם מישראל שלא עובר על מצות עשה, כד מקשה בפנים יפות בפרשתו, וכן בשו"ת אבני חפץ סימן צ' ס"ק ה'.

איכא כמה תרוצים:

א. בכל העבירות מועיל תשובה כמ"ש חז"ל יומא פ"ו א' עבר על עשה ושב לא זו משם עד שמוחלים לו וכ"ש בשב מאהבה שנעשין לו כזכות, אלא במינות בלבד אמרו בגמ' ע"ז י"ז א' אינו יכול לפרוש ממנה עד שימות, והיינו דאמר אפילו אין בכס אלא שמע ישראל דהיינו היחוד האמיתי ולא מינות על הכל מועיל תשובה, ועיקר תשובה בלב שמתחרט על עבר ויקבל עליו להבא, אבל איש הירא שבקצת יראה ישוב מחמת היראה, אבל אינו מתחזק לשוב בתשובה, והוא ענין מ"ש בפסוק אל תבא במשפט עמו, שאפילו בשעה שעומד במשפט עדיין העון צרור בלבו ואינו שב לעקור אותו מלבו, וז"ש הירא ורך הלבב שהוא רך בשני לבבות ביצר טוב וביצה"ר, שירא מעבירות ואינו שב בתשובה שלימה, כך תירץ בפנים יפות בפרשתו.

ב. רק אם מתיירא מעבירות של לא לא תעשה שהוא בקום ועשה אז חוזר, אבל אם עבר על מצות עשה שהוא רק עבירה בשב ואל תעשה גם רבי יוסי הגלילי מודה שאינו חוזר, וסמוכין יש להביא מדברי הנתיבות ח"מ סימן רל"ד דלא נפסל אדם לעדות מחמת שעבר עבירה, רק אם עבר על לא תעשה בקום ועשה, אבל אם ביטל מצות עשה לא ניפסל לעדות, וקצת יש להסתייע כן מדברי רבי יוסי הגלילי עצמו, דקאמר הירא ורך הלבב זה המתירא מעבירות שבידו, כלומר בקום ועשה, והיינו שעבר על לא תעשה, אבל אם עבר על מצות עשה, לא הויה העבירה בידו, דבמעשה לא עשה שום עבירה רק בשב ואל תעשה ובכהאי גוונא גם לריה"ג אינו חוזר.

האם מי שאין לו שיניים לא היה יכול לצאת למלחמה?

בפרשתנו י"ט כ"א ולא תחוס עיניך נפש בנפש עין בעין שן בשן יד ביד רגל ברגל כי תצא למלחמה על אויבך.

אינא במדרש ילקוט שמעוני תורה פרשת שופטים המתחיל ברמזו תתק"ז רבי יוסי הגלילי אומר מנין שלא יצא למלחמה עד שיהו בו ידים ורגלים ועינים ושיניים, ת"ל נפש בנפש עין בעין שן בשן יד ביד, כי תצא למלחמה, אמר רבי יהודה במה דברים אמורים במלחמת מצוה אבל במלחמת חובה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה.

וכן כתב רש"י כאן בשם הספרי סמך הכתוב יציאת מלחמה לכאן לומר לך שאין מחוסר אבר יוצא למלחמה.

ובמנחת חינוך מצוה תקכ"ז העיר מדוע הרמב"ם השמיט הלכה הנ"ל ומניחו בצ"ע.

יש להקשות: מה הטעם שמי שמחוסר אבר אינו יכול לצאת למלחמה ובשלמא כשחסר לו יד או רגל מובן שאינו יכול לצאת למלחמה משום, שאינו יכול לתפקד, אבל כשחסר לו דברים כמו שיניים מדוע אינו יכול לצאת למלחמה, כד מקשה בגור אריה למהר"ל מפראג בפרשתו, וכן בשם משמואל פרשת ראה, כי תבא בשם אביו האבני נזר.

בגור אריה כתב וז"ל אפשר הטעם, כי כאשר מחוסר אבר נראה שהוא מוכן לחסרון בגופו, ויש לחוש שיהיה ניוק במלחמה בגופו, כיון שהוא מוכן להיות חסר בגופו, אבל נראה שיש בזה דבר עמוק מאוד, כי צריכין שיעשה השם משפט באויביהם, ויעשה מדת הדין בהם. ולכך צריך שיהיו שלמים, כי אז מדת הדין עמהם, כי אין מדת הדין שורה אלא אם כן יש הכל שלם, שכל ענין הדין בלא תוספת ומגרעת, רק הכל דין שלם, ולפיכך מחוסר אבר אינו יוצא למלחמה.

ובשם שם משמואל פרשת ראה פרשת כי תבוא הביא להסביר בשם אביו האבני נזר: משום דישראל נוצחים מצד צלם האלקים שעליהם, כדכתיב בראשית ט"ו ב' ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ, ואומות העולם בערך ישראל הם כחיות בערך אדם, מפאת צלם האלקים שעליהם, וע"כ יונתן ונושאי כליו הבריחו כל מחנה פלשתים שמואל א' י"ד ולפיכך מחוסר אבר אינו שורה עליו לעומתו אבר הנפש ואין צלם האלקים שעליו בשלימות, ע"כ אין בו ניצוח למלחמה.

תגובות אפשר לשלוח עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א

רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש

לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com פקס: 077-4448278

ברכת מזל טוב לידדינו רבות בשנים הגאון הנפלא רבי משה פריד שליט"א בעל ה"זישמע משה" חביבן של גדולי ישראל לרגל שמחת הולדת נכדתו בת לבנו הרב יצחק שליט"א וברכת מזל טוב לחמיו

ידידינו הגאון ירמיהו דמן שליט"א ראש ישיבת בעלזא צור יעקב ולאביו ידידינו הרב עמרם שליט"א יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים להרבות תורה והוראה בישראל יזכה לריות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

ברכת מזל טוב לידדינו הוא הגבר שבזכותו יש את המדור מכתבים למערכת הגאון רבי אברהם שרגא שטיגליץ שליט"א רב קהילת צאנו ביתר

לרגל שמחת נשואי בנו ידידינו הבה"ח משה נ"ז מבחירי ישיבת צאנו נתניה עב"ג תחי' במז"ט

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג שלמה אשר טאובר שליט"א וינה לרגל שמחת אירוסיו בנו

הבה"ח המופלג בתור"ש אהרן נ"ו מבחירי ישיבת צאנו עב"ג תחי' במז"ט

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

איך יכול להיות אדם שלא נכשל בעבירה אפילו קטנה

פתאום מתחשק לו ביפת תואר במלחמה?

יש להקשות: כיון שבמלחמה היו יוצאים רק אלו שהיו יראים ושלמים בלי שום עבירה אפילו קלה, איך יכול להיות שהתורה התירה כשיוצאים למלחמה לתחתן עם אשת יפת תואר ואיתא בגמ' קדושין כ"א ע"מ ב' דטעם הדבר שהתירה התורה משום דלא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע, שאם אין הקדוש ברוך הוא מתירה ישאנה באיסור, וזה קשה להבין, כי הלא כָּל צְבָאוֹת ה' עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַיּוֹצְאִים לְמִלְחָמָה הֵיוּ כּוֹלֵם צְדִיקִים וקדושי עליונים, מנוקים מכל סיג עון ואשמה, עד שאמרו חז"ל מנחות ל"ו א' שאם הקדים תפילה של ראש לשל יד עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה, מזה נראה כי לא נמצא בם שום שמץ דְּבַר אֲשֶׁמָּה גַם בקל שבקלות, ואיך יעלה על הדעת שנצטרך לצדיקים כאלו להתיר להם אשת יפת תואר, מדאגה מְדַבֵּר פֶּן יקחנה באיסור ויעשה תועבה כזו, כד מִקְשָׁה באגרא דכלה פרשת כי תצא, וכן במאור ושמש, וכן בחפץ חיים בשם האלשיך.

ומתוך החפץ חיים בשם האלשיך הקדוש שכיוצאים בחוץ ונכשלים בראיה אסורה כמה שזה יכול לפגוע על האדם.

מעדני אשר: נראה לציין מה שכתב בזה בספר דרוש וחדושי רבי עקיבא אייגר על התורה בפרשת בעלותך ט"ו י"ג על הפסוק **"והאיש אשר הוא טהור ובודק לא היה"** וז"ל נראה לי על דרך מליצה דהנה כשהאדם יושב בביתו, הרי הוא מקיים כל המצוות כראוי, אבל כשיוצא לדרך שוב אינו מקיים המצוות כתיקונן, כי מאוד צריך האדם ליהזר אם ירחיק נדודו ויצא לחוץ לבל יפול ברשות היצר, וזה מרומז בפסוק **"והאיש אשר הוא טהור"** כלומר מי האיש הטהור ובודק לא היה.

ובספר החיים לאחי המהר"ל פרק ה' כתב אותם בני אדם שלא יתנו מנוח לכף רגלם רק תמיד רצין ושבין אחרי הבלי העולם הזה, הן בכלל השרצים שנקראו כן על שרצים ושבים תמיד ולא ינוחו, גם כל מרבה רגלים הוא סימן טומאה, להיפך מן ישיבת אהלים שהוא סימן טהרה.

שמעתי פעם רעיון שמי שמקיים אשרי יושבי ביתך, לא יצטרך להגיע למאמר חז"ל שבת קי"ח ע"מ ב' אשרי מי שחושדין בו ואינו.

האם אלו שחוזרים מהמלחמה חייבים לחזור

או דילמא יש להם רשות לחזור אבל אינם חייבים?

בפרשתן כ' ה' מי האיש אשר בנה בית ולא חנכו ילך וישוב לביתו וגו'.

יש לחקור כל אלו שמבואר בפרשתן שחוזרים מעורכי המלחמה האם הכוונה שחייבים לחזור ואפילו רוצים ללכת אין יכולים או דילמא כוונת התורה שיש להם רשות לחזור אבל אינם חייבים לחזור אם אינם רוצים.

הנה במנחת חינוך מצוה תקי"ו אות א' בסופו כתב וז"ל ולא נתברר לי מהש"ס ומהר"מ אם אלו החוזרין כגון בונה וכו' נתנה התורה רשות להם לחזור אם רוצים אבל אם רוצים להיות במלחמה הרשות בידם או שצריך לחזור ומה שאמר ילך וישוב לביתו הוא חובה עליו דצריך לחזור ואסור לו לצאת למלחמה, והנה הירא וכו' מסברא מחויב לשוב כדי שלא ימס וכו' אבל האחרים כגון בנה וכו' לא נתבאר ועי' בפרש"י בחומש שכתב פן וכו' כדאי הוא שימות אם לא ישמע לדברי הכהן נראה דחוב עליו לחזור ומי"מ בש"ס ובר"מ לא נתבאר זה וצ"ע בדבר זה.

וכן בתורה תמימה בפרשתן פרק כ' הערה ל"ו כתב וז"ל **ודע כי לא נתבאר אם זה הלשון ילך וישוב לביתו הוא רשות או חובה**, וזה נראה פשוט דבירא ורך הלבב בודאי חובה היא וכופין על זה, יען כי בהשאריו שם יוכל לסבב נזק להנשארים כמש"כ ולא ימס את לבב אחיו, אבל בהא דבית כרם ואשה לא נתבאר, ולפי הפשט הפשוט קרוב לומר דרשות הוא דזכות הוא שזכתה תורה, לאלה, ואם רוצין להשאר במלחמה רשאי, אלא שראיתי בפירוש רשב"ם על התורה כאן בפסוק ה' כתב וז"ל, ילך וישוב לביתו אם ירך לבבו וירע מזלו פן ימות במלחמה וגו', שיש נותן אל לבו כשהולך למלחמה ודואג שמא אין לי מזל לחנך את ביתי או אשתי או כרמי, ולכך גרם מזלי עתה ללכת עתה למלחמה ומתוך כך ירא למות, ושלשה מעשים הזכיר, בית כרם ואשה, ולבסוף כולל כל הדברים מי האיש הירא ורך הלבב, בין באלו שאמרנו בין בדברים אחרים, וכעין רעיון זה כתב הראב"ע בפרשת ה' הנך רואה שמפרשים שגם סבת החזרה באלו השלשה דברים הוא בשביל יראה ורכות הלב, א"כ ממילא גם באלה השלשה דברים כופין לחזור, וזה דבר חדש, וצריך תלמוד.

וכותב דיש לי להביא ראייה דמי שמכריזין עליו לחזור מחויב לחזור: ממה דאיתא בגמ' סוטה מ"ד ע"מ א' על הפסוק פרשת כי תצא **"כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא"** יכול בצבא הוא דלא יצא אבל יספיק מים ומזון ויתקן הדרכים למלחמה ת"ל ולא יעבור עליו לכל דבר, ופריך, ומאחר דכתיב ולא יעבור ל"ל עוד לא יצא בצבא ומשני לעבור עליו בשני לאוין, ע"כ. הרי מבואר מפורש דמי שפטור לצאת ויצא עובר בלאו, וה"י כן. ואין לומר דשאני באשה חדשה, דהא כיון דטעם הדבר משום עגמות נפש, מאי שנא הכא והתם.

"קול המעדנים"

אפשר לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה והגדה שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחו"ל

במספר **079-5702714**

וכן קול הלשון ישיר **073-2951280** וכן קול הדף **199-02640000** 8- מדור ווארט על הפרשה

בשורה משמחת

כל ליל שישי א"ה יהא אפשר לשמוע שיעור אקטואלי בהלכה על פרשת השבוע במערכת קול התורה שעל ידי חסידי תולדות אהרן - **02-3722700** וללחוץ **9-1**

מדוע הבונה בית חדש ולא הניח מזוזה אינו יכול ללכת למלחמה

הרי אין חיוב להניח רק כשגרים?

בפרשתן כ"ה **מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו.**

וכתב בתרגום יהונתן בן עוזיאל מאן גברא די בגא ביתא תדתיא ולא קבע ביה מזוזתא לשכלותיה יתד ויתוב לביתיה דלקמא גרום ליה חובא יתקטיל בקרבא וגבר חורו לשכלליגיה.

יש להקשות: הרי חובת מזוזה זה רק כשגרים שם כלשון הגמ' מזוזה חובת הדר, אי"כ מדוע מי שבנה בית חדש ולא הניח מזוזה חייב לחזור, כד מקשה בשו"ת דברי יציב יורה דעה סימן קפ"ח, וכן בשו"ת אבני חפץ סימן צ'.

הנה הא דאין חיוב להניח מזוזה רק כשגרים שם אינו דבר פשוט: דבספר החינוך מצוה תכ"ג בסופו כתב ובנה בית ונתן עליו תקרה ולא הניח בה מזוזה מיד, מיד ביטל עשה.

וכן בספר אשכול הלכות מזוזה סימן כ"ה עמ' ע"ט כתב בית חדש כיון שגמרו מיד חייב במזוזה, ובנחל אשכול אות ט' כיון שדעתו לדור שם עיין שם.

וכן בשו"ת אבני נזר יורה דעה סימן שפ"א ס"ק ד' כתב והנה בציצית כתבו התוס' דהחיוב חל אחר שנתעטף מדכתבי אשר תכסה בה, אבל במזוזה דאין לימוד על זה ואדרבא לא נזכר בתורה שידור בו, וכן כתב בספר האשכול לר' אברהם אבי"ד חמיו של הראב"ד סי' כ"ה עמ' 79 דהבונה בית חדש חייב לעשות בו מזוזה תיכף, ואף דבעצמו כתב שם עמ' 78 שחובת הדר הוא, אך הפירוש שצריך לעשות המזוזה קודם שידור בו, ויותר נראה לפרש דבריו דאם דעתו לדור בו שחייב לעשות המזוזה מיד בגמר הבית שיהיה משומר מן המזיקין תיכף ולא יוכלו ליכנסו בתוכו כלל.

והכתב האבני נזר שבנו רבי שמואל נ"י הביא קצת ראי שדרכם היה לקבוע המזוזה תיכף: מדאמר ליה ריש גלותא לר' נחמן קבע לי מזוזתא אמר לי תלי דשא ברישא מנחות לג ע"א הרי שריש גלותא רצה למהר שיהי קבועות הסיפים והמזוזות ביחד ור"נ אמר שזה אי אפשר רק צריך לקבוע הסיפים תחילה אבל עכ"פ לאחר שקבע הסיפים תיכף קבע המזוזות. עכ"פ מפורש בדבריו שחייב לעשות המזוזות קודם שידור בו, ובהכי ניחא מה שמברך לקבוע מזוזה כשקובע קודם שיכנס לדור בו, ובציצית אינו מברך עד שעת עיטוף. ובמזוזה כשכנס לדור בו אח"כ אינו מברך כלום, והמג"א סימן י"ט נתקשה בזה, ולמה שכתבתי הכל ניחא בס"ד, והמג"א לא הי' לפניו ספר האשכול שזכינו לו בזמנינו.

והכתב מרן הדברי יציב: דמדברי התרגום יהונתן, יהא סייעתא לשיטה הנ"ל דהחיוב של מזוזה זה תיכף מיד שגמר לבנות את הבית.

אבל במגן אברהם אור"ח סי' י"ט סק"א וכן במשנה ברורה שם, כתב דבמזוזה קובעה כשדר בתוכה, והביא כן מהתוס' במנחות דפטור מקודם, וחדש שם דאפשר אם קבע קודם שדר בו כשכנס לדור בתוכו מברך אקב"ו לדור בבית שיש בו מזוזה עיין שם.

ובשו"ת אבני חפץ סימן צ' הקשה לשיטת התרגום יהונתן דהכוונה במי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו, דהיינו שלא עשה מזוזה ועובר איסור, מדוע צריך פסוק מיוחד לזה, הרי זה הויא בכלל עבירות שבידו, ומתוך דבביטול מצוה עשה לא הויא בכלל עבירות שבידו כמו שהארכנו לעיל ע"מ אי' בשמו לכן צריך פסוק מיוחד.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידינו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

א] איסור אילן בהר הבית. לא תטע לך אשרה כל עץ. הנה כידוע מפסוק זה נלמד האיסור ליטע אילנות בהר הבית, וכמשי"כ רש"י כאן. ויש לדון, שמהרה יבנה המקדש ויבנה בית מקדשנו, האם יש חיוב לעקור את האילנות הנטועים, או שהאיסור הוא על מעשה הנטיעה עצמו, אבל אם מצאו נטוע אין דין לעקור.

ב] טעה עפ"י עדים או עפ"י רוב מה נחשב יותר אונס. על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד (שופטים יז, ו). בתוס' ביבמות ל"ה מבואר דכשיש רוב להתיר וסמך על הרוב, ואח"כ נתברר דטעה ועבר על חייבי כריתות פטור מן הקרבן דהו"ל אונס. ולכאוי צ"ע דמאי שנא מהא דמבואר ביבמות דכשבאו עדים שמת בעלה ונשאת עפ"י עדים ונתברר אח"כ דהעידו שקר חייבת קרבן ככל שוגג, ומה עדיף רוב מעדים דלענין רוב מקרי אונס ובעדים מקרי רק שוגג וצריך קרבן?

ג] השוחד מעור עיני חכמים. כי השחד עוור עיני חכמים" [ט"ז - י"ט] צ"ע מדוע בפרשת משפטים כתוב "כי השוחד עוור עיני פקחים", וכאן כתוב חכמים, האם יש חילוק בין חכמים לפקחים ואם אין חילוק מדוע כאן נקטה התורה בלשון זה.

ד] וקמת ועלית מדוע זה לא במקום נמוך. כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקדך בו" (שופטים יז, ח) במש"כ רש"י, בית המקדש גבוה מכל אר"י. בקידושין סט. ילפינן שגם אר"י גבוהה מכל הארצות. ויש להעיר ממש"כ בסוטה ה. שהניח ה' כל הרים גבוהים והשרה שכניתו במקום נמוך, בהר סיני. וכאן ביהמ"ק היה במקום גבוה?

ה] קברי צדיקים במצרים. רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה וגו' וה' אמר לכם לא תוסיפון לראותן עוד עד עולם. האם מותר לנסוע לקברי צדיקים במצרים בזמן הזה.

ו] מצות נתינת מלך. שום תשים עליך מלך" [י"ז - ט"ו] צ"ע מדוע כעס שמואל על בני ישראל שאמרו "יתנה לנו מלך", הרי זו אחת ממצוות התורה?

ז] דקדוק המקרא. והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו" [י"ז - י"ט] יש לדקדק, מדוע פתח הכתוב בלשון נקבה "והיתה עמו" וסיים בלשון זכר "וקרא בו"?

ח] חידה. היכן רמוז מה שהגמ' אומרת בסוטה ד', כל אדם שיש בו גסות הרוח, כאילו עובד עבודה זרה.

ט] חידה. האם גר שנתגייר נשאר לו מהמדות שהיו לו מקודם שנתגייר ומהיכן יש להוכיח דבר זה.

י] חידה. מה המקור להלקות על הלב בשעת הוידוי. [שידך לפרשה]

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. **שימו לב חשוב מאוד:** קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. (לברורים ופרטים נוספים בטלפון 052-3154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד). השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"י. שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון.

תשובות ניתן לשלוח עד ראש השנה הבעל"ט

שם הזוכה לחודש אב אי"ה יפורסם שבוע הבא

